

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۸

شماره: ۵/۲۵/۳۷۱۵

پیوست: ندارد

**واحد بهبود کیفیت
دستورالعمل داخلی**

عنوان دستورالعمل: حداقل‌های لازم جهت آموزش بدو ورود، حین بستری و زمان ترخیص به بیماران

کد دستورالعمل: II/CL/109

صفحه: ۱/۳

شماره بازبینی: ۱

مخاطبین دستورالعمل: پرستار- سرپرستار- سوپروایزر آموزشی و بالینی- پزشک- فراگیران- مسوول آموزش به بیمار- کارشناس تغذیه- کارکنان آزمایشگاه و رادیولوژی

با توجه به اهمیت آموزش به بیمار در مراقبت‌های پرستاری جهت درمان بهینه بیماران و کاهش عوارض ناشی از بیماری، شناسایی و انتخاب فعالیت‌های خودمراقبتی مناسب جهت بیماران و افزایش استقلال در آن‌ها، لازم است حداقل آموزش‌های لازم به بیماران ارائه گردد. در این زمینه رعایت موارد زیر توصیه می‌گردد:

- ۱- پس از تکمیل فرم ارزیابی و اخذ شرح حال کامل، نیازهای آموزشی بیمار بررسی شده و اولویت‌های آموزشی وی مشخص گردد. کلیه بیماران و خانواده‌های آنان باید پس از تکمیل فرم ارزیابی اولیه با توجه به نوع تشخیص پزشکی، مشکلات و نیازهای آموزشی تشخیص داده شده، آموزش‌های مناسب را دریافت نمایند.
- ۲- نیازها، آمادگی، توانایی یادگیری، سطح تحصیلات و سن فرد باید در پرونده ثبت شده و براساس آن آموزش‌های لازم ارائه شود (آموزش‌ها براساس میزان آمادگی، سطح آگاهی و میزان یادگیری، مشکلات جسمی و روحی، میزان توجه و اشتیاق بیمار به یادگیری و در سطوح یادگیری بالا، متوسط و پایین انجام شود، هم چنین برای پیشگیری از آموزش‌های تکراری و خسته‌کننده، سابقه بستری بیمار، باید مورد توجه قرار گیرد).
- ۳- پرستار اولین هماهنگ‌کننده آموزش به بیمار یا خانواده اوست و باید عکس‌العمل‌های بیمار و خانواده او را در پرونده بیمار ثبت نماید.
- ۴- در صورت نیاز به ارائه آموزش توسط سایر اعضای تیم درمانی، لازم است آموزش با هماهنگی پرستار مربوطه بوده و در گزارش پرستاری ثبت شود.
- ۵- سابقه بیماری زمینه‌ای مانند اختلالات مادرزادی، ناتوانی جسمی، بیماری‌های مزمن مانند فشارخون، دیابت، هیپرکلسترولمی، هیپرلیپیدمی و سرطان و کلیوی با توجه به فرم ارزیابی اولیه پرستار مشخص شده و سپس آموزش‌ها ارائه گردد.
- ۶- در زمان آموزش، اولویت‌ها و موانع آموزشی در نظر گرفته شود (در زمان درد، اولویت آموزشی مدیریت درد می‌باشد).

حداقل‌های آموزشی بدو پذیرش:

۱. معرفی پرستار مسوول بیمار، سرپرستار، پزشک معالج و در صورت لزوم سایر اعضای تیم مراقبتی و درمانی به بیمار و همراه وی
۲. آشنایی با فضای بیمارستان و بخش، خدمات رفاهی بیمارستان، قوانین و مقررات بیمارستان، قوانین کلی بخش، ساعات ویزیت، ساعات ملاقات، نحوه دسترسی به پزشک، معرفی امکانات بخش (درب و پله‌های اضطراری، آبدارخانه، آسانسورها و ...)، توصیه به عدم همراه داشتن وسایل و اشیای گران‌قیمت، توصیه به عدم عکس‌برداری و فیلم‌برداری بدون مجوز از نقاط مختلف بیمارستان (تحويل پمفلت راهنمای مراجعین با کد (۱))
۳. منشور حقوق بیمار (ارائه خدمات مطلوب، ارائه مطلوب اطلاعات، حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه، حفظ حریم خصوصی بیمار و رازداری، دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات و پیشنهادات)
۴. هزینه‌های قابل پیش‌بینی درمان

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۳

شماره: ۵/۲۵/۳۷۱۵

پیوست: ندارد

۵. انتظارات از بیمار و همراه شامل زمان ورود و خروج به بخش، داشتن کارت همراه، لزوم حفظ و استفاده از دستبند شناسایی، عدم استعمال دخانیات، رعایت بهداشت فردی، شستشوی صحیح دست‌ها، نظافت محیط، تفکیک پسماندهای عفونی و غیرعفونی و ... (تحويل پمفلت شستشوی دست)
۶. توصیه‌های ایمنی در مورد عدم مصرف خودسرانه داروهای قبلی و بدون تجویز پزشک، عدم قطع دارو بدون مشورت پزشک، اطلاع رسانی عوارض دارویی به پزشک یا پرستار مسوول و ... پرسیدن سوالات از پرستار مسوول بیمار و پزشک، کشیدن حفاظ تخت‌ها حین استراحت جهت پیشگیری از سقوط از تخت، استفاده ایمن از تجهیزات بخش و ...
۷. اطلاعات قابل فهم و ساده در مورد بیماری و نحوه درمان، توضیح در مورد مراحل، طول درمان، روش‌های جایگزین درمان، عوارض احتمالی درمان، داروها و پیامدهای ناشی از درمان
۸. اخذ رضایت آگاهانه از بیمار و یا همراه قانونی وی قبل از انجام روش‌های تشخیصی و درمانی تهاجمی و غیرتهاجمی و دادن توضیحات کافی و قابل فهم توسط پزشک به طور شفاهی به بیمار یا همراه وی و نوع بیهوشی و بیحسی قبل از اعمال جراحی
۹. راهنمای تغذیه‌ای و رژیم بیمار
۱۰. محدوده فعالیت و استراحت بیمار

حداقل‌های آموزشی در طول بستری:

۱. آموزش‌های دوران بستری شامل افزایش آگاهی بیمار در مورد بیماری، روش‌های تشخیصی، سیر درمان، روند مراقبت، عوارض احتمالی و روش برخورد با عوارض
۲. پوزیشن مناسب
۳. نحوه خودمراقبتی (براساس برنامه خود مراقبتی بیماران در بخش و دستورالعمل موجود)
۴. مدیریت درد
۵. داروهای مصرفی و عوارض احتمالی دارو و توضیح در مورد دادن اطلاعات سریع به پزشک یا پرستار در مورد عوارض احتمالی داروها
۶. عدم مصرف خودسرانه داروهای قبلی و یا قطع داروها بدون مشورت با پزشک
۷. تداخلات دارویی و غذایی احتمالی
۸. بهداشت فردی و شستشوی صحیح دست
۹. نکات ایمنی و خود مراقبتی
۱۰. میزان فعالیت (RBR، CBR)، محدود با عصا، به کمک همراه و ...)
۱۱. رژیم غذایی
۱۲. آموزش‌های قبل از اعمال جراحی، آمادگی و نوع بیهوشی و بی‌حسی بیمار
۱۳. آموزش‌های لازم تغذیه‌ای در صورت لزوم
۱۴. آموزش‌های لازم در زمینه نحوه انجام گرافی و آمادگی احتمالی قبل از آن
۱۵. توضیحات لازم قبل از انجام هر گونه MRI، CTS و آمادگی‌های لازم

حداقل‌های آموزشی حین ترخیص:

۱. داروهای مصرفی بیمار در منزل، ساعات و دوز و مقدار مصرف
۲. عوارض احتمالی داروها و هشدارهای لازم در مورد داروهای بیمار (مثل وارفارین، دیگلوکسین، انسولین، لیتیوم، کلوزاپین و ...) و توصیه به اطلاع سریع عوارض و مراجعه به پزشک

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۶

شماره: ۵/۲۵/۳۷۱۵

پیوست: ندارد

۳. وضعیت حرکتی بیماران در منزل، محدودیت و محدوده استراحت و فعالیت وی
۴. رژیم غذایی بیمار و توصیه‌های لازم در این مورد
۵. تداخلات احتمالی داروها و نحوه مصرف داروهای قبلی بیمار
۶. خودمراقبتی و برنامه‌های بازتوانی مورد نیاز بیمار (مصرف به موقع دارو و ...) در منزل
۷. زمان و مکان مراجعه بعدی به پزشک و نحوه دسترسی به پزشک
۸. نحوه مراقبت و پانسمان زخم‌ها در صورت اقدامات جراحی و نمونه‌برداری
۹. پیگیری‌های پس از ترخیص

در بخش‌های روانپزشکی به علت شرایط خاص بیماران، در بسیاری از موارد نیاز است آموزش به همراه قانونی بیمار ارائه گردد. برقراری ارتباط مناسب قبل از ارائه آموزش جهت کسب اعتماد بیمار ضروری می‌باشد. براساس وضعیت بیمار، زمان مناسب جهت آموزش‌ها در نظر گرفته، در صورت امکان پس از آرام سازی و پایداری شدن وضعیت بیمار ارائه آموزش انجام شود. بنابراین رعایت نکات زیر علاوه بر آنچه در سایر بخش‌ها آموزش داده می‌شود در بخش‌های روانپزشکی ضروری است:

حداقل‌های آموزشی حین پذیرش و در طول درمان (بخش‌های روانپزشکی):

۱. شناخت علایم بیماری به بیمار و خانواده
۲. آموزش شیوه‌های آرام‌سازی
۳. آموزش مصرف به موقع داروها طبق دستور پزشک و عدم قطع خودسرانه داروها
۴. آموزش عوارض داروها مانند لارگاکتیل (احتمال افت فشار خون)، کربنات لیتیوم (احتمال بروز مسمومیت دارویی و توصیه به مصرف مایعات و نمک به اندازه کافی)، سدیم والپروات (احتمال خواب‌آلودگی و تحریک مخاطی)، هالوپریدول (بروز خشکی دهان و حساسیت به نور)، بی‌پریدین و الانزاپین (افت فشار وضعیتی)
۵. آموزش تداخلات دارویی مهم (مانند عدم مصرف همزمان الكل با سدیم والپروات و هالوپریدول)
۶. آموزش پیگیری مستمر روند درمانی حتی پس از ترخیص و مراجعه به پزشک
۷. پیگیری و انجام مشاوره‌های روان‌شناسی و خانواده درمانی
۸. جدی گرفتن وجود افکار و عقاید خودکشی توسط خانواده
۹. پذیرش بیمار و حمایت از وی توسط خانواده
۱۰. آموزش روش‌های کاهش اضطراب و مقابله با بحران

حداقل‌های آموزشی حین ترخیص (بخش‌های روانپزشکی):

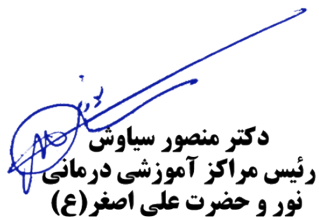
۱. پیگیری و استمرار درمان پس از ترخیص و مراجعه منظم به پزشک و نحوه دسترسی به پزشک
۲. آموزش مصرف داروها، تداخلات و عوارض دارویی
۳. مصرف مایعات فراوان، میوه و سبزیجات و غذاهای حاوی فیبر در طول درمان
۴. عدم دو برابر کردن دوز دارو در صورت فراموشی یک دوز
۵. عدم قطع خودسرانه دارو (عدم قطع ناگهانی لورازپام و کلونازپام زیرا باعث بروز لرزش، تهوع، استفراغ، کرامپ‌های شکمی و عضلانی می‌شود)
۶. نحوه دسترسی به پزشک و اطلاع‌علایم و موارد هشدار

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۶

شماره: ۵/۲۵/۳۷۱۵

پیوست: ندارد

۷. توجه به عوارض دارویی و آموزش جهت کاهش عوارض دارویی (قرقره آب و جویدن آدامس در موارد خشکی دهان)
۸. آموزش شناخت علائم بیماری‌ها و حمایت از بیمار (در وسواس شستشو از گرم‌های مرطوب کننده دست استفاده شود)
۹. تشویق بیمار به انجام کارهای سرگرم‌کننده و تحرک بدنی مناسب جهت کاهش وسواس فکری و عملی
۱۰. رژیم غذایی مناسب و محدوده فعالیت بیمار
۱۱. متوقف کردن افکار منفی و جایگزینی افکار مثبت
۱۲. روش‌های کاهش اضطراب و مقابله با بحران
۱۳. پیگیری انجام آزمایشات مهم در منزل (چک لیتوم و تست‌های کبدی)

دکتر منصور سیاوش
رئیس مراکز آموزشی درمانی
نور و حضرت علی اصغر (ع)

مراکز آموزشی و درمانی نور و حضرت علی اصغر (ع)